

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bíróság, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kuzal József könyvnyomdája, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő és lapfajladonos:
Dr. Lemberger Armin.
Főmunkatárs: Schön Ödön.

Előfizetési árak
Egyszévre 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Valami a pénzintézetekről.

A takarékpénztárak életében minden évben felüli hydra lejt egy-egy folyton megismétlődő eset, melyről a napi sajtó számol be, a nagy közönség értesíti, miként itt vagy ott, egy régóta fenálló, jó hírneű örvendett, vagy csak az inént a legszébb kilátások záporozta létesült takarékpénztár fizetési zavarokra került, vagy éppen likvidálni kénytelen.

Mi tagadás benne, az egyenlőleg nem érdekelt nagy közönség, ha nem buszoszaggal, de általában mégis meg nem érthető közönnnyel vesz tudomást e vészhierekről, csakis ama része háborodik méltán fel és dőlben meg a hír hallatára, mely megkorporatott félireit hita a zavarba jött pénzintézet őrizetére azon nyugodt tudallat, hogy majdan ha munkaképtelenségének kora elkövetkezik, a saját és övéi existenciája, egy egész élet munkásságával, fáradságával megermentett és feltellenül megbízható helyen letett tartalék által biztosítva van.

Ezért a gyakorlati életbe vágó kérdések közül kevés bír nagyobb fontossággal és időszereggel, mint épen a takarékpénztárak vezetésében és ellenőrzésében a lehetőleg egyöntetű elvek érvényesülésének kérdése, mert a nemzeti vagyonnak igen tekintélyes részét képezik azon tőkék, melyeket a takarékpénztárak betétként kezelnek. A nagyobb takarékpénztárak, bankok stb. hitelintézetek egyik-másika egész környék, gyakran egész vidék jólétét tartja kezében; daczára ennek a betevő közönségnek a pénzintézet ügykezelésére semmi-

féle ellenőrzési jog nincs biztosítva, ezen jog csakis a részvényeseket illeti meg.

Bírdagassuk csak meg egy kissé azt, hogy az ellenőrzés általában miként történik, hogy az csakugyan megfelelő-e minden tekintetben?

A részvényesek a kereskedelmi törvény értelmében a felügyelő bizottság utján gyakorolják ellenőrzési jogukat, a mely bizottság az évenként megtartandó közgyűlésnek számol be nyert adatairól, akként, hogy az igazgatóság által előterjesztett mérleg adatainak valódiságát saját bizonyításával megerősíti.

De számoljunk csak azon ténykörülmennyel, miszerint a felügyelő bizottságok többnyire oly egyenéből állítatnak össze, kik a közönség bizalmát bírják vagyoni, vagy társadalmi állásuk kiválóságánál fogva, csak ritkábban azonban szakavatottságuk révén is.

A felügyelő bizottságok kimerítőnek tekintik feladatukat azáltal, ha évközben többször és lelkiismeretesen pénzüri vizsgálatot tartanak és alaposan fölülvizsgálják az illető pénzintézet értékeit és készpénzkészletét. Minthogy ebből áll tényleg feladatuknak egyik fő része, tehát hivatásukat eddig tökéletesen betöltötték.

De hátra marad még a felügyeletnek egyéb és nem kevésbé fontos része, a mi már ökvetlenül szakismeretet és sok-sok időt is igényel; a pénzintézetek ügykezelésének és ügymenetének ellenőrzése. És itt a bökkenő!

Hogy képzelhető el az, hogy a többnyire szakavatlan felügyelő bizottmány a nem ritkán tízezerekre menő tételhalmaz

mibenlét felől is nyerjen kellő tájékozást és arról is, hogy azok elintézésénél, a kölcsön ügyek elbírálásánál és általában a kezelésnél az előirt rendszabályok betartanak-e?

De főként hol találjuk meg az ellenőrzésnek azon nemét, mely kiterjedne a betevő közönség érdekében a pénzintézeteknél azon köteleességek betartására is, melyek a biztonságos feletti övintézkedésekből állanak; Például, hogy a betétek állományához képest arányban állnak-e a tartalék alapok, mely forum van hivatva ezt felülbírálni? Mert a közgyűlésnek köteleessége a részvényesek saját jól fel fogott érdekében is a tartalék alapokat kellően dotálni az évi jövedelmekből; de hogy az ezen köteleességének megfelelő, mely felsőbbesg kéri ezt tőle számon? — Erre már nincs felelet.

Ha a pénzintézet vezetését modern színvonalon mozog azáltal, hogy olyan igazgatóság áll élén, mely amellet hogy intézkedéseiben egyedül az intézet érdekeit tekint, kellő gondossággal kerüli ki a settenkedő veszedelmeket és a mellet, hogy külön szakbizottsággal sarkában jár folyton az ügykezelésnek, nem hanyagolja el azon övintézkedéseket sem, melyek az intézetelőre nem látható esélyek ellen biztosítják; — akkor az ily pénzintézet részére természetesen felesleges lenne minden más ellenőrzési intézmény.

De mivel igen is vannak oly pénzintézetek is, melyek vezetésénél, ezen előfeltételek többé-kevésbé hiányzanak, kétségtelen, hogy ott a jelenlegi, egy kaptafára szabott felügyeleti intézmény nem elégséges,

TÁRCZA.

Caliban.

Irta: Bodrogi Lajos.

Nagy persomaggal a hóna alatt indul a törvényesek épülete felé az aligyszeg. Erösen az oldalához szorítja a könyökeivel; ne hulljon ki a beeses csomagnól egyetlen egy levél sem. A világ kineveszt se bizná valamelyik törvényeséki szolgáira: olyan pontatlanok, olyan lelkiismeretlenek ezek az emberek! Oda se néz neki, hogy poros lesz tőle eszárkábatája, pedig a nyakkendője eszokárol látszik, milyen pontos, rendes, minden posztemet, minden foltocsat aprólékos gondtal elváltolítani siető ur a királyi aligyszeg ur.

Csupa esin, merő választékosság. Vadonat; új ezilindereit csak úgy tikrózódik a reggeli nap; szigorúan begombolt kabátja merev fogyetemmel szorítja azt a nekigombulódtól emponpontot, amelyet a mai bőséges reggeli bizogó hajlamokkal töltött el. Széles, lapos lábai is engedelmeknek a szük, sárga cipőknek. A cipők hangos eszokorása kiserő a lábuk néma nyilvánását.

Fesztes tartással lép be a törvényház kapuján és büszke bízozentességgel fogadja a bejáról átesogó bírtörőreki szalutálását.

Gyors lépésekkel siet fel a lépcsőkön és ügyet se vet a háta mögött váltott susogó beszédre.

— Rosszkedvű nagyon az aligyszeg ur, János, mondja az örmester az egyik bírtörőnek, — aligha bele nem tőrök a szegony Kolompár Miskának a köse. Bizonyosan halált kér a fejére.

— Már hogy is lenne jó kedve, könyörgőn alásan örmester ur, mikor a felesége otthon a végét járja, Bizonyosan azt virrasztotta egész éjjel.

Már minek is virrasztotta volna; megszokhatta már több egy felszedtejenél a haldozását. Hiszen mikor elvette, már olyan volt, mint az árnyék; most meg olyan, mint az utolsó sóhajlás. Nagy nyűg is az olyan asszony ilyen fiatal, derek szál ferfinak. Virrasztani! Jut a nagyságos asszony tömerdek pénzéből elég virrasztokra, ápolókra.

— Szép, fiatal apolonőre, ezukos házikasszonyra, vigyorgott János és olyan hangosan esettintett az újával, hogy az aligyszeg ur megbotránkozva fordult vissza az emelet folyosójára.

Ott, a vasarasos folyosón nyűgözött a tanuk sokasága. Pont kikenzere rendelték be őket, de ők már most, folyozoktor itt vannak valamennyien. Nagy esizmás parasztok, darázskötésű nyenyések, fekete kondós vonászonnyok szürke gomolyagokban jósogtatják Kolompár Miskának az akasztófat.

— Már hogyne akasztának fel a gazembert, mondja Daóó Sára és fekete, sovány kezével meg egy csomót köt álla alá a felteje felkendőjére. — Hiszen olyan szegény, mint a templom egere és nincs is ki egészen nagy kerékre. Csak nem hiszáljak az ország pénzén a ilyen sem fű sem fa embert!

Jól esik hallania a nép ítéletét az aligyszegnek. A nép szava Islen szava, gondolja magában és messziere kinyitott karra löki be maga előtt a hivatalos szoba ajtaját, amely fölött fehér plehtáblán fekete betűkkel lehet olvasni:

Dr. Wieselbrück Pal

kir. aligyszeg.

Wieselbrück aligyszeg korán jött a hivatalába, pedig későn fekölt le. Virrasztott, igazva volt a bírtörőnek, de nem a beteg felesége mellett. Dr. Wieselbrück Pál szemében első volt a köteleesség. Elet és halál kérdésekben kell ma neki indítványt tenni, ilyenkor melőzni kell minden fölőlesleges erzekenykedést, ellágyulást. A köteleesség ferlia a közönjón el, a jogrendjében megsértett társadalom egész embert kíván a gátára. Aztán meg jelen lesz a tárgyaláson egy államtitkár is, a ki most utazza be kerületét. Hadd lassó o méltósága is, milyen kezeben nyugszik Nagy-Boronkán a jogbiztonság.

Azert jött ilyen korán, hogy hivatalos szobája eszondjében meg egyszer rekaptulálja azt egész ügyet; hogy kieszelje, milyen lehet a repülka, a duplika. Egy-két szálló ígét, néhány idezetet erősen az emlekeztetése vést, hogy rögtön-

zesei váratlanok és szélesetek legyenek. Becarria, a Code Napoleon cszemleiben vannak a fejében, meg európai látókóved kimutathassa; esattanól meg, ha a vedőgyóved Kolompár Miska örököt elmebajára, terhelt voltára hivatkozunk, (pedig bizonyosan hivatkozunk, mert hiszen melyk vedő lehet ma el Lombroso nélkül) . . . akkor ő diadalmeny eszítája majd a nagy bírtörő . . . és pompis kijeltesse fogja majd eszösszeszteni a teljesen megromlott emberi természet illusztrálására: Prýthee be my god! — Légy te az én istenem!

Előre kinyitott kezével majd hogy a tükör ávegét be nem zúta, amelyből tetszelegve leste elégsen, meggyőző, paranosól tartását. Eszre sem vette, hogy nyílt az ajtó és azon a nagy-boronkai hetilap szerkesztője lépett be.

— Szervusz Pali, szolt bizalmas keznyújtással, — ma nagy napod lesz, Gradus ad parnassum, he-he-he.

— Jó reggelt Szonylmai. Már megint bolondozol. Tudod, hogy nem szorulok az előléptetésre, „Ich dien“ irhatnám pajzsomra. A köznek szolgálok, nem magamnak. A köző az én háberúmar, nem vagyok szoldos.

— Bravo, bravo, Pali, emeledben vagy! Csak a vadbeszed köziratért jöttem. Megigéred, ugy-e, a lapom számára?

— Szivesen kedves szerkesztőm: de kihagyás nélkül. Nem szeretném, ha a beszed vasszerkezete holmi kihagyásoktól meginnogna. Talán több példányban is nyomatható majd; azt hiszen, ellögy.

— Természetesen. És ha megengeded, teletek-e ezalást a súlyos betegeségre, amely, midőn házi boldogságotat végső veszedelem fenyegeti, téged a keserű köteleesség teljesítésétől megsem tartott vissza . . .

— Ugyan-ugyan . . .

— Es olyan visszautasító mozdulatot esínált, mint Julius Caesar, mikor a koronával megkínálták.

— Aligyszeg ur, a tárgyalás azommal megkezdődik, jelenti a teremszolga.

A jó pajtasból rögtön a szigorú aligyszeg

— úgy az is kétségtelen, hogy a jelenlegi fölté meg egy tökéletesebb felügyeleti intézmény létesítése igen üdös hatással bírna.

Az, hogy a pénzüzetek ellenőrzése állami beavatkozás útján történjék s hogy azok mintegy hatóságí felügyelet alá kerüljenek, nem volna már azért sem célszerű, mivel a szabad verseny és fejlődés rovására az örendelkezési jogukat érinthetné. De nem lenne okoskártyi dolog ezáltal csak némileg is kockázattal a magyar népeket azon rokonszenvet, melyben a takarékpénztári intézmény hat évtizedes múltja alatt teljesen meggyökeresedett — és kockázattal azért, hogy a takarékpénztári intézmény némi közpénztári színezetét kapjon cserében a feloldozott népszerűségért.

Alaposan az által lehetne megoldani e kérdést, ha az ország legelőkelőbb pénzüzeteti kezdeményezése egy országos, állandó ellenőrző szak-bizottság létesítésének, melynek elén nagy számban oly országos nevű szaktekintélyek állnának, kik a pénzüzetek vezetése körül szerzett jártasságukkal, tapasztalataikkal a nagyközönség előtt ezen bizottság tekintélyét emelni képesek lennének. Ezek álltanak össze szakperekéből a bizottság tisztí karát, mely csoportokra oszolva végezné az egyes pénzüzetek időnkénti fölülvizsgálatát.

Az így kiküldött csoport a nyert tapasztalatairól beszámol a bizottságnak, mely a jelentés elbírálása után meghozná a felülvizsgált pénzüzet ügyvitelére vonatkozó jóváhagyó határozatot, mely határozatot az illető pénzüzet alkalmazhat, pld. zárszámadásainak nyilvánosságra hozatalakor közölné a részvényesekkel és közönséggel. Sőt az ellenőrző bizottság maga is időközönként nyilvánosságra hozná azon pénzüzetek névsorát, melyek állandó felügyeletnek alávetették magukat és melyeknél az ügyvitel rendbe talált, mintegy bizonyítványt állítván ki ez által azok megbízhatósága felől.

Az országos ellenőrző bizottság nem csak a pénzüzetek ügyvitelére felett gyakorolja a szakzsúr ellenőrzést, hanem a feljárban foglalt adatok és értékek felülvizsgálása és — ha szükségét fenforogni látja — rovincsolása mellett feladata arra is kiterjed, hogy az üzletmenet általános irányításának helyességét is megbírálja.

Örködik a tartalék alapok növekedése felett, hogy azok mindig megfelelő arány-

ban legyenek a takarékbetétek állagához; valamint hogy a betéti és jelzálog kölcsön-állományhoz arányos mozgósítható tőke (értékpapír) álljon az intézetnek mindenkör rendelkezésére, hogy előre nem látott körülmények folytán esetleges tömeges betét-felmondások, vagy hitelmelegvonasok eseteire oly mérvű azonnali pénzbe telelt tartalék legyen, mely kizárja azt, hogy fizetési zavarba jusson (mint például a legutóbbi napokban a főbb köztől a különben szolid érsekújvári takarékpénztári is, mely elkövette azon helytelen üzleti eljárást, hogy a visszszámítás útján, vagyis rövid lejáratú lárcza-váltói alapján szerzett kölcsöneiből nyert összegeket is hosszú lejáratú jelzálog kölcsönökhöz fektette).

Azon pénzüzetek, mely kivonná magait ezen bizottság ellenőrzése alól, csakhamar tapasztalni fogná, hogy ezáltal hitelének árt. Mert a bizottság nyilatkozatainak azzal szerez köztékeltyt, mivel bírálatában elfogultalan és szigorú. Megköveteli azt, hogy az ellenőrzése alatt álló pénzüzetek nemcsak a kiszabott biztonsági követelményeknek tegyenek eleget, de azok ügykezelésében is a felügyelet érdekében könnyen áttekinthetőséget és egyöntetűséget létesít. Amely pénzüzet nem hajlandó, vagy nem képes alkalmazkodni a bizottság utasításaihoz, azt a nyilvánosan vezetett névsorból törli egyszerűen.

Kétségtelen, hogy az így országos ellenőrző bizottság (melyet az alá csoportosuló pénzüzetek önként tartanak fenn saját költségükön) sikerült szervezett mellett nagyban megjavítaná a hitelviszonyokat az országban, mert nyilatkozatai oly bizonyító erővel bírnának, melyek nemcsak az egész belföldi pénz piac respectálva, de a külföldre is bizalomgerjesztőleg hatna azon nagy erkölcsi garancia által, melyet az elfogultalan, a személyes érdekeltégen felül emelkedő és szakzsúr bírálatival nyújtani képes lenne.

Bernhart Ernő.

Helybeli és vidéki hírek.

Új katonai parancsnok. A helyben állomásozó honvéd-huszar ezrednél eddig katonai parancsnoki minőségben működött *Pochner Oszkár* őrnagy betegsége folytán ezen állásáról lemondott. Helyét *Hoffmann Lipót*, a november hó 1-én soron kívül őrnaggyá előléptetett hírneves úrvas foglalta el.

lett. Feszlen kihúzza magát, felkapta az aktacsomót és rideg méltósággal intette maga után a szerkesztő-tudóst.

Zsomyai sünny mosogással követte.

— Nagyon ömeretes, mormogta magában, — Azt hiszem, a szegény Steamer Berta már rátesztálta az egész hozományát.

II.

Fényes diadalt aratott dr. Wieselbrück Pál királyi algyézs a vetgárgyaláson. Kolompár Miskát csakugyan halálra ítélték.

Mert Kolompár Miska valóban nagy gazember volt. Lusta és iszákos, aki szivesebben hajtogatja a palinkás-butykost azoknál a nehéz, sáros teklának, amelyeket ütemes egyformasággal kellett fel-feladogatni a hajtóra magasabb fokon ülő kömives-inasoknak. Hogy is ne! A butykost csak haromször-négyezzer jutott emelgetni napjában (ígaz, hogy akkor jókat húzott belőle), de teklákat adogatni hajnaltól estéig kellett. Le-fel, le-fel — le-fel hajnali örökön örökre, remény, gondolat, ezres nekik! (Homan is vette volna azeket a szubtilis leklállapokat az az analízis-béta?) Csak egy vágya volt a . . . nem a kölcsön, a gyarmában, belétemet az a folyékony tüzel, a mely lánggal elég párákban száll onnan a fűjbe és olyan ezfura táncra bírja ezt az unalmas világot; a poros utzát, a hosszú hajtárjakat, a napról átfűtött állványokat, a vihágo masgyerekeket, a karomkodo pallért.

Kolompár Miska azonban nemcsak individuum volt, hanem fájának reprezentációja is. Beleje is oltott hat kényszerítő erőt a természet, hogy fonytartani segítse ezt a fajt. És Kolompár Miska egyformán hódolván a természet kényszerítésnek és a butykos csábításainak, olyan asszonyt keresett, aki mellett a parancsnok és a csábításnak egyformán üggedelmekedhetett.

Ennek a csábításnak az ő szerénység palinkája neve; magasabb, tisztább lögörben vagyonnak, összekötöttesnek, rangnak, előléptetésnek hívják.

Mellette áll Marczos Zsuzsi mosónőnek, és boldog, noha vadházaságában Marczos Zsuzsi mosott sokat, nagyon sokat, mosott pityamaltól éfélig,

Kolompár Miska pedig ivott, ivott nagyon sokat, pityamaltól másik hajnalhusadáig.

De teklákat többre nem emelt; jó partit csinált.

— És amikor az embertelen szörnyetegnek a szerencsétlen aidozat undok szenvedélye kielégítésére több pénz nem adható, — dörögte csak az iment dr. Wieselbrück Pál királyi algyézs, — a surokba előre odaállított fejtes felragadt a s szerető hitvestársának — oh tekinthes törvényesek, mert hitvestársra volt neki Marczos Zsuzsának, ha nem is az emberek, de Isten előtt — igen, azzal a reményes világot éles fejszével szerető hitvestársának a fejét szélesította!

Férfias hangja megremegett, amit mondta; szeme csillogott a megsértett jogrend haragjának tüzezől, szónoki hevében majd hogy nem utánozta, hogy emelte fel a reményes világot éles fejszét Kolompár Miska.

A halgatóság megremegett, az örök közelebb szorultak a kidüllett szemű, duzzadt, kek pófajú vállatlohoz. Az eresztékekükből hűgő szenek mintha tavóli, száruk levegőben, ott a hadonászó ügyész fejé fölött most is a palinkás butykost keresnek. A halálös veszedelmű ösztöne mégis megszoldaltatta a bambán revedező bünsöt; a művészi pauza alatt rekedten motyogta:

— Réssz voltam, tekintetes nagyságos; aztán anihászta volt már az asszony is, nem tudott dolgozni többé.

Hah! — nem tudott dolgozni többé! pattant fel diadalmasan az ügyész. Igen, — amikor kiszorította belőle az utolsó fillért, amikor már nem remélt több semmit, akkor elhanyagolta, előlkte és mert terhére volt, előre előlktét, fondor szándékkal megöltte! Oh, örök jogaidban megsértett emberiség, kiállott égfele emelve szemét, — hallottad ezt? Nem tudott dolgozni többé! Új asszony kellett hát, új kereset, új pénz, új gyönyörök!

Kiszéftett két tenyerevel az asztalra hajolt, úgy nezte a bután fejére pisgoló pufok vállottat. Valami véres gyönyör fogta el, a melynek inspirációja alatt már most vágta a vaddolt fejéhez a nagy brit mondatát amelyet pedig végző cattanóknak szánt, — Hallottad ezt, jogaidban sérthetetlen em-

— Hoffmann a legsujdagibb lovassági fűszteink egyike, kinék főversenyi diadalai széles körökben lettek ismertek nevet. Bécsben a hadi iskolát végezte s a honvédségnél vezekartí tiszt gyantát is volt alkalmazva. Ezért lettekkel elő soron kívül a közös hadsereg vezekartí tisztjeivel egyidőre. Hoffmann őrnagynak a lovas-sport terén óriási a sikere. 1895-ben 31 győzelemmel champion-urlovas volt. A bécsi díjlovgyalásokon nemcsak annyi díjat nyert, mint előtte egyetlen lovas sem nyert soha, hanem csaknem mindig díjlovgyaláson, díjlovgyaláson és jeu de barre-ban egyaránt az első díjat vitte el. Bécsben díjlovgyaláson 1891-ben és 1893-ban, jeu de barre-ban négyezzer nyert első díjat, Budapestben a millenniumi díjlovgyalás első díjat ő vitte el, azonkívül jeu de barre-ban két ízben nyert első díjat. — Legutóbbi esetében teljesen felgyógyult, ámka már diadalt is aratott, de az orvosok még fokméleltre szorítják. Hoffmann most a keesmetek 4. számú honvéd huszárezred 1. divíziójának lett a parancsnoka.

Eljegyzés. *Leich Emil*, a bécsi kábelgyár részvényesüzség igazgatója, m. hó 30-án jegyet váltott városunk egyik szépségével, *Hesser Gyula* ügyvéd és törvényhatósági bizottsági tag kedves és művelt leányával, *Terézszel*. A család az eljegyzésről külön tudósítást nem ad ki.

Újonczok felesketése. A katona élet legfontosabb mozzanatai közé tartozik az eskütelés, a midőn ugyanis derék hadilánj haladig tartó hűséget és törhetlen ragaszkodást fogadnak a hazának és a királynak. Hogy a katona lelek feüköllebb érzelmeit külső tényekben is kifejezésekre juttassák, egyházi szertartások és katonai parádé közt esküték fel a katonát. A nálunk állomásozó honvéd-huszárok f. hó 1-én d. e. 8 órákor misét hallgattak a róm. kath. plébánia templomban, hol *Vajna Dániel* apat-plébános hazafias szellemű beszédet tartott. Mibe végezvelet a honvédkaszárnyában a katonák lettek a hivatalos esküt.

Katonai előléptések. A helyben állomásozó honvéd-huszar ezrednél november hó 1-én következő előléptések történtek: *Carvidsz Sándor* főhadnaggyá, *Polgár Sándor* hadnaggyá lettek előléptetve.

Halottak napja. Az állami tanfőközség intézet ifjúsága tanári kíséretében az idén is fölkereste és megkoszoruzta Mindszentsék daltáján az intézet boldog emlékt igazgatójának, *Bartsch Samu dr.*-nak sírját. Az énekár két gyászdalt énekelt, *Hrusztek Király IV.* osztláru tanfőközségked pedig gyszébeszédet tartott.

Halalozás. *Sziklai Zsigmond* urat, a kölcsönös segélyező egyesít főkönyvelőit súlyos vesztéség érte, Neje szül. *Waltner Emma*, a kivel 21 éven át a legboldogabb házasságnak élt, f. hó 2-án életének 39-ik évében elhunyt. Csulörtökön helyezték a közönség nagy részlete mellett örök nyugalomra.

Öngyilkosság. Jung Mihály 19 éves fizekasság Répka Mihály fazekas műhelyében f. hó 4-én hajnalban öngyilkossági szándékból mellbe lölte magát s meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

bori természet? folytatta dörög hangon. — Látod ezt a szörnyeteket, akikben nem lakik már emberi lelek, csak állati ösztön, amely ellenállhatatlan erővel vonzolja bintbe, verbe, förtelmebe? Látod ezt a Calibanat, a mint sujt, pusztít, öldökölt és terdet csak a palinka romboló örögeinek hajt? Pr' ythee be my god, legy az én istenem, mondja neki. Nem az örültség, nem a delirium; hajtja; hajtja az erdekek közdelében megromlott embertérmet, amelyet meggyógyítani nem, csak kesssel, töröl kipusztítani lehet!

Színmetet tartott most is — az nyugodt, kimert, rideg hangon cizálta a büntető törvénykönyv páragrafusát a buta nezésk, kek pófajú Caliban fejére.

III.

Diadalmas nagy napja volt ez dr. Wieselbrück Pál királyi algyézs urnak.

— Az államtikar megvereggette a vállát és sokat mondólag szorította meg a kezét. Úgy kísérté hazáig.

— Nemcsak a parketnek, a parlamentnek is szüksége van így szónokra. Úgy hallom, kenvelmes viszonyi viszonyai megengedik, hogy a jelföltéség raskirozva.

— Oh, az ügyész ur nagyon szép összekötötteseket szerzett a házassággal, bitrán ott hagyhatja a hivatalnok pályát, kotnyeleskedett a tarsalgásba Zsomyait. — Vagyint és összekötötteseket, tette hozzá alumnusz. (Most en lehetnek képviselőjeit, ha *Stammer Berta* nekem haladokolna, gondolta hozzá nagy buzusan.)

Wieselbrückk haragosan fordult az újságíró felé; meg jó szerencse, hogy az államtikar bucsuzkodni kezdett, maskülömben szónoklati műre-meke megjelentés is veszélyeztetve volna már kitörő boszankodása. Így azonban időt nyert, hogy nyájasan bucsuzhatott el az újságíróktól.

Egyenesen a felesége szobájába ment.

Te vagy az Pál, kérdezte a függönyök mögü egy elhaló hang. — Mert hagysz nagy magamra, hiszen talán ez az utolsó delután.

Mert sokát tartott a tárgyalás nagyon. Hunaros ebed után delután is folytatták. A nap már lemenő volt, a csöndes beteg szobát már regóta felhőnyai iltte meg.

Regi bűn. (Elfogott tolvajok.) Nagyobb szabású lopási ügyben kútat most a csendőrség — írja Bikityi levelezőnk — amely büntetőbírói szalai a megye több helységéből érkezett. A lotteknek egy részét már a csendőrség kezében van s most nyomoz a többi után. Az eset a következő: Múlt év október havában Bulgáriából egy csomó legynakerlész telepedt meg Bikityen és Szt. Tamásán. Bikityen megye-kerékkel Nikólesz Sztankov, a kivel együtt egy házban laktak Stojcsjev Ivan és Krszties Rajko kertészek s az ismeretség után megdöntötték, hogy az öreg Stojcsjev hol tartja a pénzét. Egy szép napon felmentek a padlásra, a hol a pénz el volt rejtve, felkutaták a penzartó ládát és a gyenge faalkotmányú levelek a lakatot és az ott levő 2213 fírt magakkal vették, a ládát előbbi állapotába helyezték és miúta misem történt volna, meg néhány napig együtt maradtak az öreggel. A pár nap eltelével elhatározták, hogy hazamennek Bulgáriába. A bíróság szpon utra kelt s az úton Stojcsjev és Krszties megosztották a penzén és pedig akként, hogy az útból 800 fírt kapja. A szegény bagyमारुsokból egy részere gazdag emberek lettek. Őthon kis falujukban, különösen Stojcsjev Jóvan úr mód el s így a könyvet szerzett penz csakhamar elkölte. Elérkezett az újszoven, a kertészek bejöttek ismét Magyarországra, felkeresték régi falujukat Bikityen és Szt. Tamást és ott letelepedtek. Az öreg Szankov ezalatt folyton siratta pénzét, gyamistolta azonban, hogy más nem vihette el mint régi jó ismerősei. Hogy-hogy nem megtudta, hogy megerkeztek a bulgarok Szt. Tamásra, elment tehát a csendőrséghez és jelentést tett az esetről s a két jó madarat elcsíptek. Mindketten tagadják, hogy a penz elvittek, tarsuk azonban súlyos válamást tettek ellenük, minek folytán Stojcsjev Istvánt és Krszties Rajkot letartoztatták s a szabadkai törvényszékhez kísérték őket.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Gecsi Árpád tordai kir. törvényszéki joggyakorló nevét a szabadkai kir. járásbírószághoz átjegyözve nevezte ki.

Halalos szerencsétlenség. A szabadkai vasúti tehervágy udvarban, mi 28-án, pénteken d. e. 11 órakor — tolatás közben — vezetés szerencsétlenség történt. Kladek Gyergely kömíves vállalkozó a bácsalmási kir. járásbírói épületet átalakítására tegát rakott az egyik vagombán. Mikor már a vagon meglett téglával, Kladek Gyergely és Rozsenberszky Karoly fűvaros a vagonat az úthól tovább akarták tolatni, s amint tolták, hátulról három vagon — tolatás folytán — sobesen iramodott felejük, amit ok nem vettek észre. Az erősítőeszközök közvetkezőben Kladek Gyergely rögtön meghalt, míg Rozsenberszky Karoly egy negyedóra szenvedés után szintén kiadta lelkét. Mindkét halottat az ugynevezett zenita temető hullaházába szállították. — A gondatlanságból származó szerencsétlenség ügyében a kir. törvényszék megindította a vizsgálatot.

A szabadkai önkentes tűzoltó testület jubileuma. A szabadkai önkentes tűzoltó testület, mi 30-án ünnepele meg fönlállásának 10-ik évfordulóját. Ez

— Mindig rémeket látsz. Berta: már esztendőnk óta várod utolsó delutánodat.

Édesem, haragosan hangzott a szó piros, vastag, élveteg ajkáról. Majd mintha megbánta volna, lehajolt és hívősen, nagyon hívősen megszokolta az asszonyt.

— Oh Pál, milyen jó vagy — és milyen szép vagy, így kipírulva, égő szemekkel, némes homlokoddal! Kőszönöm, Pál, nagyon köszönöm. Oh mond, ugye, mindig s szeretlek. Mond, olyan jól esik hallanom.

— Szerettelek, szerettelek.

— Mert tudom, hogy vézna, rút, beteges lány voltam, te meg szép, deli, erős ifjú. Azért feltem mindig, hogy nem szeretlek, csak —

— Wieselbrück Pál összervezted. Így meg nem beszélte vele az a felénk, csendes asszony. Elővette régi tekintélytartó hangját, úgy felelt az asszonynak.

— Ugyan — Berta! Szemrehányások, veszekdni akarsz?

— Nem, nem, csak mondom, hogy feltem, rettegtem — és szerettelek. Szívajom is onnan eredt, amely érzem, hogy megöl — és te csak most vagy mellettem, Pál.

— Hiszen tudod, a kötelesség!

Kedvetlenül vonta ki kezét a sárga, átlátszó kis kezéből, de ez jelén kapkodott utána, lazasan megszorította és hihetetlen erővel vonta a haldokló felé a haragos embert.

— Ne, ne, ne menj el, kiáltott lélegzete beteg: látszólag rajta, hogy már nem tudja, mit beszél, csak rögen érezett fájdalma, rettegése tör ki belőle egyszer, először, utóljára. — Ne menj el Pál, de mond, esküdj meg, hogy szeretted hidegséggel, hitlenséggel, lassu halállal nem te ölöd meg —

Berta, kiáltott haragosan Wieselbrück Pál és lerazta magáról az eszméletlen.

A holt asszony tikere éppen most esett az utolsó napigra. A szép deli férfi abban látta meg valakinek az elkélt arcát, bután revedező szemét, megzörnyedt természet.

— Caliban, Caliban, zúgott a fülemben, mint csak az imént, amikor ugyanez a hang dörögött, büntetésért a megsértett jogrend nevében.

ünnepele azonban tekintettel az országos nagy gyászra, mely Erzsébet királynéknak elhunyt alkalmából mely gyászba döntötte az egész nemzetet, szorosán csak hazi ünnepele esendjeiben folytatható és pedig a következők sorrendjén: Reggel 9 órakor a Szent-Teréz egyházbán Latky József országos tűzoltó főpap fűves segédjettel háladó istentisztelet tartott, amelyen a tűzoltók zászlójukkal kivonulva vettek részt; jelen voltak még e szent misén díszes hölgyközönségen kívül a városi tanács tagjai és a szabadkai társadalmi élet előkelesei. A Te Deum vezetével a tűzoltó-testület tagjai a tisztikar élén az önkentes tűzoltó lakatnyába vonult fel, ahol díszközgyűlés tartott, a melyen Veres Bela parancsnok a testület 10 éves történelmét ismertette. A díszközgyűlés ezután gróf Szecshenyi Ödönt, tekintettel azon kiváló és uttóró működésére, amelyet eddig a tűzoltóság terén kifejtett, a szabadkai önkentes tűzoltó-testület örökös dísztagjává egyhangúan és nagy lelkesedéssel megválasztotta. Lelekelmő mozzanata volt a díszközgyűlésnek, a midőn Schmausz Endre főispán lelkesítő szavak kíséretében nyújtotta át az 6t és tíz éves szolgálati érmeket azon óhaj kifejezése mellett, hogy a szép mulat átélt testület, valamint e lefolyt tíz év alatt, úgy a jövőben is odaadó ügybuzgalommal fogja teljesíteni nemcsak emberbaráti kötelességet, teljes erejével igyekezni, hogy mindenkor a tűzoltó-testületnek példányképül szolgáljon. Beefejezte az ünnepelet a „Bárány Szalloban” szülőkhöz tartott díszbeid, amelyen a hivatalos főköszöntőknél kívül több meg hangon tartott tolatst is ohangzott. A legénységet pedig a Személyfele vendégfogásban a város költségén vendégelték meg.

A Bácskai Hírlap második sájtőpöre múlt hó 31-én tartott meg Szegeden, a vádlott Szilágyi Lajos, egyhangulag felmentették.

Halottak napjának jubileuma. Az idén november 2-án volt 900 éve, hogy halottak emlékének külön nap szentelték. A halottak ünnepe Ödilo beencs apatának köszönni létrejöött, aki 998-ban a Cluny apáttságban elrendelte, hogy évenként november 2-án a halottak emlékének áldozzanak. Az ide halottak napját több helyütt a kezelet és ajatosság különös lényével illett meg, így első sorban is Rómában.

Csodás véletlennek köszönni megmenekülését Pataki József szabadkai vonatfekező. Ugyanis pénteken történt, hogy a delelőtti terhes vonat hűbögös alkalmával, Pataky József a fekezőbődő lépésőjén lecsúszva a vonat elé, a sinek közé esett. A jelenlévő szemlélők ereiben a vér megfagyott a rémes látványra, rögtön megállították a robogó vonatot s a szerencsétlenül járt emberhez rohantak, kiről azt hittek, hogy darabokban fogják a földről felszedni. An örövendve látták, hogy esadálak. A fekezőnek semmi, de semmi bajja sem történt, a sinek közé jutva, a kerekék nem bántották, a kocsi fekelei meg nem érintették a földön fekvő embert, mindössze csak a zseborájának törege tört el esés közben.

Uj aranyak, új fillerek. A m. kir. pénzügyminiszter a jövő évben következő penzemenek fog kiveretni: 5,000,000 darab bronz 1 filleres, 50,000,000 darab 2 filleres, 1,000,000 korona értékben; ezenkívül 200,000 drb. arany 10 koronás, 2,000,000 korona értékben és végül 810,000 drb. arany 20 koronás 16,200,000 korona értékben. Mindössze 56,010,000 darabbal fog a forgalom növekedni, a mi 19,250,000 korona értéknek felel meg.

Vege a forintnak. A belügyminiszter rendeletet adott ki, miszerint tekintettel a pénzügyminiszter által a koronaérték számítás behozásá végett legközelebb benyújtandó törvényjavaslata az 1899. január elsejével a pénztárak könyvei a koronáérték számítására való tekintettel nyitassanak meg. — 1899. január 1-ével tehát vege a forintnak és a krajczárnak s helyükbe a korona és a fillér lép. A forint és krajczár pedig lassan-lassan elkopik meg az emlékezetből is, mint a hogy elkopott a váltó forint s a hogy kopik a font meg az itze.

Közgazdaság.

A gyümölcsfa ültetési ideje.

Sokat vitatott kérdés, az, ősszel vagy tavasszal ültessük-e a fat?

Ha a fat ősszel akarjuk ültetni, siessünk azt a levehullás után rögtön végezni. Így a fában még tevékeny a nedvkerítés és le nem raktaított anyagok még vándorolnak oda, a hol rajtuk szükség van. Tehát a megmetszett gyökerek fele is, hogy a sebhelyekre elég kallust rakván, ezeket behéghedéssel eszközöljük.

Sőt az így meginduló, viszonylag tevékenyebb való nedváram fölösleges mennyiségben is jut a seb környékére és kedvező föltételek mellett új hajszálygyökerek képzésére fordíthatik.

Mert ha ősszel új hajszálygyökerek képződnek, akkor a tavasz nyílásával az elülletett fa nemcsak rakítottózt anyagait használja fel, hanem mindjárt az új gyökerek munkája által az ősszel megkezdett új életnek folytatására is lép.

Ezzel nem azt akartam mondani, hogy az őszli ültetés előnyösebb, mint a tavaszi, hanem azt, hogy kedvező föltételek mellett előnyösebb lehet az őszli ültetés.

Nezzük most a tavaszi ültetést.

A tavaszi ültetéshez vagy ősszel szedjük ki a fat a földből, vagy tavasszal az elültetés előtt.

Ha ősszel szedjük ki a fat és elvermeljük s azután tavasszal az ültéttel végzünk csak, akkor ismet két eshetőség állunk szemben. Ha korán szedték ki és korán vermeltek el, úgy kedvezőtlen alakul a további föltétel, ha kallus kezdődött, ugyan, de hajszálygyökér nem. Ha a korrusion kívül hajzabgyökér is kezdődött, az a kor kedvezőtlenebb állapot, mert ezen kezdődött hajszálygyökér a kisedés és elültetés alkalmával, gyengeségen fogva, létrebizdik, vagy legalább is elvesztii növesztő kúpját, a mi lényegében egyre megy.

Végezzük azonban az ültetést akár ősszel, akár tavasszal, a koronát az őszli kisedéskor, tehát sem az elvermeléskor, sem az őszli ültetéskor meg nem mészük, mert ha korán végzünk a kisedés és ültetés vagy elvermelés, akkor a korona hajtásainak elmettsége helyein tökéletesen behéghed és sommiszetre sem állhatunk be a tel hűdige a metszvény, a megrongált sejtnek nedvét közvetlenül, sőt a hajtások most nyitott hajszálycsővéin behatolva, a hajtás vegeiben a nedveket megfagyasztja, a jégge vált és így tőrfogóban megmökvedéket nedvek nyomása pedig a sejteteket törszti, sőt esleg a vesszőket megrepesztii. Készhedjük a fat a tavaszi ültetéshez tavasszal.

Ezen munkában megint csak úgy járhalunk el helyesen, ha azon természeti viszonyokat és törvényeket figyelembe vesszük és kellőkép méltatjuk, a melyek itt szerepelnek.

A mint a tavaszi nap melege a földből a fagyot kiűzi s kissé a talajt is megmelegíti, a fa növesztő kúpja megkezdik az őszön felbe hagyott munkájukat s felszívna a föld bőszöveg nedveiből annyit, a mennyi nagyon is elegendő a mult nyáron egész őszig, levehullásig felrakított, levehullás után pedig megcsírtott tartakélpányagok feloldására.

Ebből arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a tavaszi ültetés annál sikeresebb lehet, minél korábban végzünk azt, vagyis mindjárt a nedvkerítés megindulása kezdetén, vagy még ezt is megelőzőleg.

Figyelmen kívül hagyttam pedig azt, hogy mily befolyással a víz vagy lehet az, hogy a kiástástól az elültetésig mennyi idő múlt el.

Szabályilag az a következtetel felállítanunk, hogy a kiástást rögtön kövesse az elültetés. Ez azonban a legtöbb esetben teljes lehetőség.

Szerencse azonban, hogy a gyökerek megmetszése itt közbe jöhet és így is rendszeren.

Következtünk tehát oda módosítjuk, hogy a kiástást a lehetőleg rövid idő múlva kövesse a metszés, ezt pedig rögtön kövesse az elültetés.

Ha a kiásás és elültetés között annyi idő volna, a mennyi — a meteorológiai viszonyok figyelembe vételével — elegendő a fa megfagyadására, vagy a gyök felületének megszáradására, úgy a fat nyirkos csomagolás, áztatás, öntözés stb. által törszünk kiültetésre alkalmas állapotban tartani. Eről beszélni azonban most felvett keretünkön kívül esik.

Csak azt említtük meg itt fel, hogy néha az elültetett fa ép nem fonyad, de megsem hajt. Ennek oka a tavaszi ültetésnél akkor szokott előfordulni, ha a gyökerek megmetszése és a fir elültetése között hosszabb idő múlt el, az őszli ültetés pedig a késői ültetések után oly gyakori eset; de ennek rendszeren a metszőlapok beszaradása az oka. Igen gyakran sikerül az így bajokat úgy elhárítanunk, hogy az elültetett fat győdről kivesszük, a száraz sebhelyeket levágjuk, a fat törzseinek vegeivel, vízbe állítjuk ket-három napra s a fa fajás állapotához kepest, gondosan újra elültetjük.

Minél homokosabb, minél humuszdagabb és minél delibb fekvési a talaj; minél kedvezőbb az az idő járás a levehullások vagy az után; minél melegebb esők járnak, minél több a talajban a felszabott állapotban levő növényi táplalek, annál tevékenyebb a növényélet ősszel a levehullás után, sőt tavasszal annál előbb indul meg a növényi nedvkerítés. Természetesen, hogy köttől humusz nélkül szádkülködő nem meleg fekvési talajon, kedvezőtlen őszli időjárással, hívős esőkkel járt időben, kielt talajon a levehullás után pangásnak is indul a nedvkerítés.

Ezeket is tudván, kimondhatjuk, hogy sikeres a faültetés ősszel, a tenyészterre kedvező fizikai, kémiai és meteorológiai föltételek mellett; minél kedvezőtlenebb ezen föltételek a növényéletre, illetve; a nedvkerítés minél gyorsabb megindulására, annál inkább ovakodjunk az őszli ültetésről, de inkább törszünkjük tavasszal ültetni.

Az őszli levehullást siettethejük részleges levelezés által. Ovakodjunk azonban a levelezetet letépni, lemorzsolni.

Minden letépett levél egy-egy sebhelyet hag

a fán, a mely nagyon sok tartalékanyagot fogyaszt el, tehát a fa életerejét fogyasztja; ha nem nő be, akkor a fagyokkal a maga tovább romlását éri meg.

Tehát ha levelezük a fát, akkor a levelezést előlval vagy késseal a levelezáron végezzük.

Ovakodjunk a fát levelesen kiszédni. A levelesen kiszédtelt fa egy nap alatt többlet fonnyad, mint a levelezett fa 5 nap alatt.

Mivel később ültetjük a fát őszsal a levehullás után, annál inkább elveszünk a lehetőséges a fától a kallusz és új hajszaágycokere közpésére; a nagyon késő őszsal ültetelt fák megerecsélt pedig nagy mértékben kockáztatjuk.

A tavaszi ültetés helyes időpontja a növényi nedvkeréges megindulása.

Mivel később ültetünk tavasszal, annál nagyobb mértékben használta ki a növény az őt tartalékanyagait, olyrészek kezéssere, a melyek az ültetésekor eltávolítottak.

Mindezekből következik, hogy lehet az ősz és lehet a tavaszi ültetés is rossz, de lehet jó is.

Jó és a tavaszsal jobb az ősz ültetés, ha a növényi nedvkerégesre minél kedvezőbb (már felsorolt) feltételek közöt ültethetjük a fát.

Jó és az őszsal jobb a tavaszi ültetés, ha a növényi nedvkerégesre befolyást gyakorló feltételek kedvezőtenek.

A ki ezen viszonyok szerint mérlegelt előzetesen munkáját, az nem fog hibát elkövetni.

Nagel Sándor.

Köszönetnyilvánítás.

Kik áldott lelki feleséges gyászos elhunya os temetése alkalmából megtszétöl megjelenésükkel oly megható módon nyilvánították: miszerint mely és keserű bánatomból jóakaróan részt kérnek — fogadják kegyesen hálám kifejezését.

Baján, 1898. november 4.

Sziklai Zsigmond.

Kiadó lakás

egy hat szobából, hozzá tartozó mellék-helyiséges s istállósval ellátott lakás 1899. év május 1-től fogva

kiadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

özv. Drescher Ferenccné.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

11855. szám/tkv. 898.

Árverési hirdetésny.

A bajai kir. bíróság mint tkvi. hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint Dr. Lemberger Armin ügyvéd bajai lakosnak Elek János szeremli lakos ellen az árverés 15 frt tőke követelés ennek 1895. évi február hó 24-től járó 6 % kamattal 7 frt eddig megállapított 7 frt 65 kr ezuttal és még felmerülő keltéségeknek továbbiát osztalokozott Bajai takarékpénztárnak 26 frt s jár. kiegészítvegezt az 1881. évi LX. tez. 144 és 146 §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a szeremli 1016. számú tkjében A. I. alatt felvett 1011 a hr. számú költsékre 26 frt. — mig az ottani 1016. számú tkjéből időközben az 1165. számú tkjébe Elek Ferencc és neje Kovács Lidia tulajdonába átvettett és ott A. I. (120-121) hr. 62 ö. i. sz. a felvett ház és btelekére 426 frt kiküldtási árban ezennel elrendeltetik és annak kiegészítés közég házánál leendő megtartására az 1899. évi január hó 17-ik napjának d. e. 10 óráig kitűztetik mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kiküldtási áron alul is eladottak fognak.

Árverezők tartoznak a kiküldtási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldtőnek átadni.

A kir. bíróság mint tkvi. hatóság,

Baján 1898 évi október hó 15-ik napján.

Temmer.

kir. albiró.

MINDEN SORSJEGY MINDA 6 HUZÁSRA JÁTSZIK

6 HUZÁS UJSÁGIROK SORSJÁTÉKA 6 HUZÁS

FŐNYEREMÉNY 100.000 KORONA ÉRT.

5 á 20.000 KORONA STB. STB.

AN YEREMÉNYTÁRGYAKAT KIVÁMATRA 20-LEVOVÁSSAL KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁRA ROLLJA A VÁLLALAT. 688/98

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Bajai Kereskedelmi és Iparbank Baján.

10495. szám/tkv. 898.

Árverési hirdetésny.

A bajai kir. bíróság mint tkvi. hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint Dr. Valentin Emil ügyvéd bajai lakos mint vagyontulakott Perlesz Adolf szántóval lakos esdőltnagyonmunka köréne folytán a jelöléses hitelvezéssel szemben végrehajtási joghatállyal bíró önkéntes árverés az 1881. évi LX. tez. 204. §-a értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a szám-tovai 305. számú btelekben A. I. 669 és 667 hr. 49. 6. i. szám alatt felvett ház és btelekéről Perlesz Adolftól megállítól felső résznyi jutalékra 742 frt kiküldtési árban ezennel elrendeltetik és annak Stántova község házául leendő megtartására az 1899 évi január hó 14-ik napjának délelőt 10 óráig kitűztetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kiküldtési áron alul is eladottak fognak.

Árverezők tartoznak a kiküldtési ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldtőnek átadni.

A kir. bíróság mint tkvi. hatóság,

Baján, 1898 évi augusztus hó 24-ik napján.

Temmer. kir. albiró.

Egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Legnagyobb nyeresemény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeresemény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

A nyeresemény részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
15650 " "	100, 130, 100, 80, 40

50,000 nyer. és jut. összegben 13.160.000 melyek hat huzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy nagy. kir. osztályosorsjáték nek-sokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre újból 50,000 nyeresemény

jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyereségi események ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000. koronát sor-solnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény a leg-szerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves midőbbi megrendeléseknél eredeti sors-jegyeket a tervezszerinti eredeti árban és pedig:

egy egész 1-s6 oszt. eredeti sorsjegyet 6.— frt

— fel " " " " 3.— " "

— negyed " " " " 1.50 " "

— nyolcad " " " " 75 " "

küldtünk szót utánvétel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt evőünknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul illának rendelkezésére. A huzások a nagy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azonnal mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. évi november hó 5-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és TSA

a m. kir. szab. osztályosorsjáték

főeljárústit

Budapest, V., Váci-körút 4 a.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre a 100,000 L. osztályú nagy. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget " " " " frt | utánvételni kérem postautalvánnyal küldöm. | A nem tetsző törlendő.

Pénztér cím.

16777 sz. ltv. 1898.

Hirdetmény.

A bajai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 1898. évi október hó 13-án 16777. sz. a. kelt végzéssel kiküldött bizottság ezenel közliresz, hogy Tatabánya községre vonatkozólag az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. z. cikkkel értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tetetven, a helyszíni eljárás a nevezett községben 1898. évi november hó 7-én fog kezdődni.

Emelögyva felszólítottanak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nevező okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitézött határron megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitézött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközzöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmek előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886: XXIX. t. c. z. 15–18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t. c. z. 5., 6., 7.

és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szoval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogukat az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-ellenvedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvántartással bejegyezve úgyzinten az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosa, hogy a bejegyzett jognak törlesét kérelmeznek, illetve hogy törleseti engedélyt nyilvánítsa, a helyhatóság és a bizalmi felügyelő előtt jelenjenek meg, mert ellenesethen a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

Kelt Baján, 1898. október 10-én.

Sembergy Géza

betétszerkesztő.

Bencze Balázs

kir. albiró,

1886: XXIX. törvénycikk: a telekkönyvi betétek szerkesztéséről.

15. §.

A *B*) lap szerkesztésénél az ingatlan tényleges birtokosának tulajdonjoga jegyzendő be:

a) ha a tényleges birtokos az ingatlanok megszerzését a telekkönyvi tulajdonos által kiállított eredeti okirattal igazolja, s a mennyiben ezen okirat alapján a tulajdonjog a telekkönyvi rendelet szerint be nem bekebelezhető, a tényleges birtoklást helyhatósági bizonyítvánnyal, vagy az eljáró bizottságnak alkalmazott bizalmi férfiaknak szóbeli nyilatkozatával tanúsítja, vagy

b) ha írásbeli okirat hiányában a jogügylet létrejöttét az átruházó telekkönyvi tulajdonosnak a bizottság előtt szoval tett beismerésével igazoltatik. Ugyanezen módon jegyzendő be a tényleges birtokos tulajdonjoga akkor is, ha az ingatlanok megszerzése a telekkönyvi tulajdonosnak jogerőre emelkedett bírósági átadási okirattal vagy ítélettel igazolt örököse vagy hagyományosa által kiállított, de bekebelezésre nem alkalmas okirattal, vagy a fentiek szerint igazolt jogutódnak a bizottság előtt szoval tett beismerésével igazoltatik.

16. §.

A tényleges birtokos jegyzendő be akkor is: ha az ingatlanok 3 évi békés birtoklását a helyhatóság és a bizalmi férfiak által igazolja, és a telekkönyvi tulajdonos a betétek szerkesztésére kirendelt bizottságnak szabályszerű idezése és felszólítása deaczer a tényleges birtokos tulajdonjoga bejegyzésének a bejegyzés eszközöléséig ellent nem mond.

17. §.

A tényleges birtokos tulajdonjoga jegyzendő be továbbá: ha az ingatlan nyilvántartásán kívül több átruházásnak képezte tárgyát és ezen átruházások mindegyike szabályszerű okirattal, vagy a 15. §. értelmében teendő beismeréssel nem igazoltatik ugyan, de az, hogy a kérdéses ingatlan a te-

lekkönyvi tulajdonos vagy igazolt örököse vagy hagyományosa (15. §.) által átruházottat, legalább is telekkönyvi előjegyzésre alkalmas okirattal, vagy a 15. §. értelmében az átruházó szóbeli nyilatkozatával igazoltatik, a továbbátruházásról hiányzó okiratok pedig a helyhatóságnak azzal a nyilatkozatával pótoltnak, hogy az illető átruházásról tudomással bírnak, s ezenfelül a helyhatóság és a bizalmi felügyelő előtt jelenjenek meg, hogy az igényő az illető ingatlanok tényleges birtokában van.

18. §.

A tényleges birtokos tulajdonjoga jegyzendő be végre: ha a telekkönyvi tulajdonos legalább 3 év előtt elhalt, vagy holteté legalább 3 év óta nem tudatik és a helyhatóság igazolja, hogy tudomással bír azon egy vagy több átruházásról, a melyek által a tényleges birtokos a kérdéses ingatlan megszerzése, s egyszersmind a helyhatóság és a bizalmi férfiak által az is igazoltatik, hogy a tényleges birtokos maga, vagy ő és birtokelődei legalább 10 év óta az ingatlanok békés birtokában vannak.

Ha a telekkönyvi tulajdonos holtété nem tudatik; a tényleges birtokos tulajdonjoga csak akkor jegyzhető be, ha a helyszíni működés befejezéséig a telekkönyvi tulajdonos a bejegyzés előtt nem mond.

22. §.

A telekkönyvi tulajdonos, továbbá a tényleges birtokos, ha az utóbbiak tulajdonjoga a jelen törvény alapján (15–18. §§.) a betét *B*) lapjára leendő bejegyzés ezelőjából a betétek szerkesztésére kirendelt bizottság által igazoltatik elfogadottat, úgyzinten az, a kinek javára valamely nyilvántartási jog bejegyezve van, jogosítva vannak, a telekjegyzőkönny szerint meg fenálló, de tényleg már megszűnt jogra vonatkozó bejegyzések törlesét, a törlesésre alkalmas okirat alapján, vagy a jogosítottnak a bizottság előtt előszoval tett elismerése alapján, az eljáró bizottság előtt kérti.

1889: XXXVIII. törvénycikk, az 1886: XXIX. törvénycikk módosításáról és pótlásáról.

5. §.

Az 1886: XXIX. t. c. z. 15. §-a akképen egészítették ki, hogy a tényleges birtokos tulajdonjoga akkor is bejegyzendő, ha a tényleges birtokos a telekkönyvi tulajdonos, vagy ennek igazolt örököse vagy hagyományosa ellen hozott s jogerőre emelkedett olyan ítéletet mutat fel, a melylyel az illető ingatlan tulajdonjoga a tényleges birtokosnak megítélte, vagy a telekkönyvi tulajdonos, illetve ennek jogutóda a tulajdonjog elismerésére, vagy a tulajdonjog telekkönyvi bejegyzésének törlesére köteleztetik, valamint akkor is, ha a tényleges birtokos az ingatlanok átszállását örökösödési perben hozott jogerős ítélettel vagy az ingatlanok átadását hagyatéki bírósági jogerős végzéssel igazolja. Ugyanezen szabályok megfelelően alkalmazandók az 1886: XXIX. t. c. z. 17. §-ának esetében is, ha máskülönbén az ezen szakaszban előírt követelmények fenforognak.

Az 1886: XXIX. t. c. z. 15., 17. és 18. §-ainak esetében a telekkönyvi tulajdonos igazolt örökösének tekintendők a legalább 3 év előtt elhalt telekkönyvi tulajdonosnak törvényes örökösödésre hivatott leszármazói ha az illető hiftelekezett lelkesze s a helyhatóság bizonyítja, hogy a telekkönyvi tulajdonos után más leszármazó nem maradt, a helyhatóság pedig azt is bizonyítja, hogy tudomása szerint a telekkönyvi tulajdonos végrendeletet nem hagyott hátra.

Ugyanez a szabály áll akkor is, ha az idézett törvény 17. és 18. §-ainak esetében nem a telekkönyvi tulajdonosnak, hanem valamely más birtokelőnek törvényes örökösödésre hivatott leszármazói ruházták át az ingatlan.

6. §.

Az 1886: XXIX. t. c. z. 17. és 18. §-ai akképen egészítették ki, hogy ha máskülönbén az ezen szakaszokban előírt követelmények fenforognak, a tényleges birtokos tulajdonjoga akkor is bejegyzendő, ha a legalább 3 év előtt elhalt telekkönyvi tulajdonosnak, vagy a legalább 3 év előtt elhalt közvetlen birtokelőnek törvényes örökösödésre hivatott leszármazói vannak a tényleges birtokban és az illető hiftelekezett lelkesze, valamint a helyhatóság bizonyítja, hogy a telekkönyvi tulajdonos, illetve az birtokelőg után más leszármazó nem maradt, a helyhatóság pedig azt is bizonyítja, hogy tudomása szerint a telekkönyvi tulajdonos vagy a birtokelőg végrendeletet nem hagyott hátra.

7. §.

A tényleges birtokos tulajdonjoga bejegyzésének telekkönyvi kiigazítás ezimen is helye van a betétszerkesztő bizottság előtt előterjesztett kérelem alapján, ha a telekkönyvi tulajdonos vagy ennek igazolt örököse vagy hagyományosa (1886: XXIX. t. c. z. 15. és a jelen törvény 5. §-a) a kiigazításba beleegyez és a tényleges birtoklást, szabályszerű igazolással felül az előterjesztett adatok kapesán a betétszerkesztő bizottság által eszközölt hivataltos nyomozás után az is valószínűvé tetetik, hogy a helyszínelésnél hiba követtezett el.

1891: XVI. törvénycikk, az 1886: XXIX. és 1889: XXXVIII. törvénycikk módosításáról és pótlásáról.

15. §.

a) Az 1889: XXXVIII. t. c. z. 6. §-ának rendelkezései akkor is alkalmazandók, ha a törvényes örökösödésre hivatott leszármazók vagy ezek egy része kiskoru vagy gondnokság alatt áll. Az örökösök tényleges birtokában levő ingatlan az idézett 6. §. esetében örökösödési hiányadokban az örökösök osztatlan tulajdonúul jegyzendő be, kivéve ha az összes önjögu örökösök hozzájárulásával tényleges osztály jött létre vagy a mennyiben kiskoru vagy gondnokság alatt álló egyen is van az örökösök között, oly osztályos egyezség mutatattik be, mely az illetékes gyámhatóság jóváhagyásával van előtva.

Az örökösögy özevgy az 1889: XXXVIII. t. c. z. 6. §-ának esetében követelheti, hogy az örökösök tulajdonjogának bejegyzésével egyidejűleg őt özevgyi jogon megillető hasonlítottat ily is bejegyeztessek.

b) Az 1889. évi XXXVIII. t. c. z. 7. §-a alapján az ott megállapított törvényes feltételek fenforogása esetében a tényleges birtokos tulajdonjoga kizitás ezimen bejegyzendő akkor is, ha valamely ingatlan a telekkönyvbeli

tulajdonosnak vagy jogelődének nevére hibásan a telekkönyvi átalakítás alkalmával jegyzetelt be.

c) Az 1886: XXIX. t. c. z. 15., 17. és 18. §-ainak, továbbá az 1889: XXXVIII. t. c. z. 6. és 7. §-ainak, valamint a fentebbi *b*) pontnak esetében a házastársak között történt átruházás vagy az ily átruházásnak avagy annak elismerése, hogy az ingatlan a helyszíneléskor vagy a telekkönyvi átalakítás alkalmával a másik házastárs nevére lett volna felveendő, csak akkor jühet figyelembe, ha az átruházási jogügylet, vagy az elismerés közgyözött okirattal foglaltatik. Az 1886: XXIX. t. c. z. 16. §-a alapján az egyik házastárs tulajdonúul bejegyzett ingatlan a másik házastársnak mint tényleges birtokosnak tulajdonúul egyáltalában nem jegyzhető be.

d) A tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését kérhetik maga a tényleges birtokos, ennek törlötletében vagy akadályoztatása esetén házastársa, avagy felénőg vagy lemenő ágbeli nagykoru rokona és a telekkönyvi tulajdonos, de ez utóbbi csak amennyiben a tényleges birtokos a bizottság előtt az ingatlanok nevére leendő bejegyzését nem ellenzi.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a már évek óta fenálló és közkedveltségnek örvendő

vendéglőmet

ujra sajátkezüleg kezelem és ott a mai naptól kezdve az **Első m. r. serfözde legkitünőbb sörét (Bak sört)** fogom kimérni.

A n. közönség szives pártfogását kéri

Leitschuk Jakab

vendéglős.

Glöckner József vegyi tisztító és műfestő intézete Baján.

(Chem. Putz Anstalt und Dampfaberei.)

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására juttatni, miszerint Baján a városház épületben Bachman Ferencz kesztyűs üzlethelyiségében

Vegyi tisztító- és műfestő intézetet

nyitottam, hol tisztítás végett elfogadok mindenmü férfi, női és gyermekruhákat, esteli és színházi jelmezeket, tisztí és egyházi egyenruhákat, asztal- és ágyterítők, függönyök, himzések és prémeket stb. oly megjegyzéssel, hogy azok **lellejtetlenül egészen** tisztítanak anélkül, hogy azok színe, feneje vagy alakjukból (facem) bármit is veszítenének, legyenek azok bármily kenyés színek vagy bármily díszítettek is.

Színegyházi ruhák, selyem-, gyapjú-, pamut-szővetek, kendők és harisnyák stb. bármely kivihető színben újból átfestetnek és a legújabb mintákkal tarkoztatnak.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Csomagolási díj nem számítatik. Kívánatra árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Becsés pártfogásért esdve vagyok tisztelettel

Glöckner József.

Üzlet-telepek : Szeged, Temesvár, Eszék, Újvidék, Makó, Szabadka és Baján.

CZERNY-FELE

OSAN szájnak és fogoknak. Antiseptikus, konzerváló, tisztító, egészséges, kellemes és jóval fölülmúlja az eddig ismert legjobb fogszereket.

OSAN-szájvíz üvegekben ára 88 kr. **OSAN-pappor** dobozokban ára 44 kr.

CZERNY-FELE

RÓZSATEJ

A legjobb és legedzhetőbb és legolcsóbb száj- és fogszereket. **Balszám-in-csappan** 30 kr. (Orientalische Rosenmilch.)

CZERNY-FELE

Tanningene a legjobb **HAJFESTŐZÉS** színezésére, szarura, és fekéltre. Ára 2 frt 60 kr.

Törvényesen védte, lelkiszeretesen megvizsgáta, teljesen ártalmatlan.

ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.

Budapesti főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerészi Király-utca 12. és Eggeny-utca 12. Magyarszombatvárosi Király-utca 17. továbbá minden gyógyszerárban, drogeriáknak és partüzeriáknak, Székelyudvarhelyen pedig az Új utcán. Hol a főraktár nincs, jelti önköz egykötél, vagy pedig közvetlenül a szállítóhoz, a Czerny-egyes intézetnél, Prospektus ingyen.

ÁLTALYETEK: London, Páris, Bécs, Bréma, Konstanz, St. Gallen, etc.

1240 számútky 898

Árverési hirdetésny.

Alult bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tetz. 102. §-a értelmében szomolnó közhatalmú tessék, hogy a bajai kir. járásbíróság 1897. évi 18608/p. számú végzése követt. közölben **Dr. Valentin Emil** ügyvéd által képviselt **Gold Mór** javára **Bokanyi András** és **Jung Emma** ellen 130 frt, 87 kr. s jár. orozóg 1898. évi Január hó 22-én fogamatosiút biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 735 frt — krra becsült keltőlári felszerelvényből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság V. 417.2. 1898 számú végzése folytán 130 frt 87 kr. tükökvetelés, ennek 1897. évi Október hó 23-ik napjától járó 5 % kamattal és oddig összesen 37 frt 35 krral bíróság már megállapított költségek orozóg végrehajtást szorvató közhatalmában Baján leendő eszközöltetésre 1898. évi Noveber hó 11-ik napjának délutáni 3 órája határidőül küsztek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a és 108. §-a értelmében közpénz fizetés mellett, a legelőbb ígérnek becséről alul is el fognak adatni.

Kelt Baján, 1898. évi Október hó 30-ik napján.

Horánszky László

kir. bírósági végrehajtó

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírnves háziasz ellenállt az idő megpróbáltatásainak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsiésként alkalmazták köszvényél, csuszál, tag-szagattasnál és meghűlésnél és az orosok által bedörzsiésőkre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorta Horgony-Liniment olnevezés alatt, nem titkos szor, hanem igaz népszerű háziasz, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmaival igen átvatosok legyek, mert több kisebbértékű utaztat van forgalomban. **Ki nem akar megkérősdni**, az minden egyes üveget **"Horgony"** védő-egyz és Richter orozóggyezs nélkül mint nem valódi utatása vissza.

RICHTER F. AD. és társaz, es. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

Teljesen ártalmatlan. Antiseptikus és higiénikus **HÖLGY-ÖVSZER.**

Teljesen hatással, használatlan károsítás és nem kellene többé semmiféle gyongyódtelen és ártalmas gümmit vagy spongea-zárlékok.

1 doboz (12 drb.) 1 frt 50 kr. pontos hasznalati utatással 1 frt 75 kr. előleges beküldése után bérmentve.

Kapható a föltalomban:

LASZLO JÓZSEF gyógyszerésznél Maros-Uvár. Erővel. H. Raktár: **Török József** gyógyszerésznél. Feltérésnygyászter Li-
-kötet 28. sz. 1000-
-vá díseret székeltés.
(Telefon 3617.)
Czelszerű és kíméletes.

Fontos újítás

vidéki butorvásárlóknak Budapest 1873. óta fenálló

JELINEK B. A. és Fia

butor-kaptára

Budapest. VII., Kerepesi-ut 8. szám

(földszinti helyiségek, szemben az „Othton-kávéházsal), azon kivádon előnyös berendezést alkalmazta, hogy nagyobb bebutorvásóknak az árul a **legújabb szab. butorkocsikban** a legtovább eső helyre és házhoz szállítja és szakertő emberek által a butorok felszállítását és azok olrendezését eszközölteti, mi által a csomagolás fölülégsége váltk és a butorok rongálás ki van zárva. Legnagyobb raktár mindennemű

butorból

a leggyezserűbbtől a legfinomabb kiállításig. Hazi gyártmány, legszolidabb munka, rendkívül olcsó szabott ár.

Étvem: Szolid és olcsó kiszolgálás biztosítsa jövőmet.

Őszi és téli idényre ajánlok:

Finom férfi felöltőt . . .	13 frt 50 krtól feljebb	Finom női őszi Jaquett . . .	6 frt 50 krtól feljebb
.. .. öltöny . . .	13 .. 50 téli	6 .. 50
.. .. gyermek Costüm	3 .. 50 gallér	2 .. 50
.. .. öltöny . . .	5 .. 50 fiu és leány felöltők	igen jütányos áron.

Kérem a czímet jól megfigyelni.

KAISER LIPÓT.
Első bécsi női- és férfi ruhakereskedése Baján.
(A városi berházban.)